

Nr 121.

*Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående tilläggs-
pension åt förre föreståndaren vid läroanstalten i Skara
för överåriga dövtumma P. A. Borg; given Stockholms
slott den 17 mars 1916.*

Under åberopande av bifogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

att förre föreståndaren och förste läraren vid statens numera indragna läroanstalt i Skara för överåriga dövtumma Per Aron Borg må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning i riksförsäkringsanstalten, dock ej tidigare än från och med år 1917, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten, utöver honom redan tillkommande pension å 1,500 kronor, en årlig tilläggs pension av 500 kronor.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

K. G. Westman.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 17 mars 1916.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Westman anförde härefter:

Tilläggs-
pension åt
förra före-
ståndaren vid
läroanstalten
i Skara för
överåriga
dövstumma
P. A. Borg.

Hos Kungl. Maj:t har förra föreståndaren och förste läraren vid statens läroanstalt i Skara för överåriga dövstumma Per Aron Borg i underdånighet anhållit om vidtagande av åtgärder i syfte att den till honom från allmänna indragningsstaten utgående pension av 1,500 kronor måtte från och med år 1917 förhöjas med 500 kronor till 2,000 kronor.

Innan jag redogör för handlingarna i det föreliggande ärendet, anhåller jag att till belysande av detsamma få erinra om följande omständigheter.

Genom nådigt beslut den 7 oktober 1898 förordnades, att läroanstalten i Skara för överåriga dövstumma skulle indragas vid slutet av vårterminen 1899. Sedan Borg i anledning härav hos Kungl. Maj:t anhållit om bere-

dande åt honom av pension och riksdagen år 1899 bifallit en av Kungl. Maj:t i ännu gjord framställning, förklarades genom nådigt beslut den 22 juni samma år, att Borg ägde att från och med månaden näst efter den, under vilken han entledigades från sin befattning, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension av 1,500 kronor, med villkor dock att, därest Borg framdeles skulle erhålla anställning mot avlöning av statsmedel eller vid någon av de med statsbidrag understödda läroanstalter för dövstumma, hans pensionsbelopp skulle för den tid, sålunda vunnit anställning varade, minskas, i den mån den nya avlöningen tillhoppa med pensionen överskötte det till honom då utgående årsarvodet. Detta årsarvode uppgick till ett belopp av 3,000 kronor.

Till stöd för sin nu gjorda framställning har Borg anfört:

Då Borg ofrivilligt genom nämnda läroanstalts indragning överflyttats på indragningsstaten, hade han varit anställd dels vid statens institut för dövstumma å Manilla såsom biträdande och därefter såsom ordinarie lärare under vissa delar av åren 1872 och 1873 samt åren 1875—1878, dels från och med den 1 januari 1879 såsom andre lärare vid statens läroanstalt i Vadstena för överåriga dövstumma, varjämte han under vårterminen 1891 under den ordinarie föreståndarens tjänstledighet såsom riksdagsman förordnats att handhåva föreståndar- och förste lärarbefattningen, dels ock såsom t. f. föreståndare och förste lärare vid statens läroanstalt i Skara för överåriga dövstumma under höstterminen 1891 och därefter såsom dess ordinarie föreståndare och förste lärare samt såsom sekreterare och kassaförvaltare hos direktionen över sistnämnda anstalt till dess indragning vid slutet av vårterminen 1899. Borgs sammanlagda tjänstgöring vid ovannämnda statsanstalter utgjorde 24 år 4 månader.

Sedermå hade även statens båda återstående läroanstalter för överåriga dövstumma, nämligen i Vadstena och Bollnäs, indragits, och hade av 1902 och 1906 årens riksdagar åt vardera föreståndaren beviljats en pension av 2,000 kronor eller 66 $\frac{2}{3}$ procent av den innehavda lönen.

Då Borg efter sitt ofrivilliga entledigande vid mera framskriden ålder på annat håll sedermera sökt sig något inkomstbringande arbete, hade det visat sig, att inom dövstumskolan inga utsikter härför förefunnits, enär dels ej någon föreståndar- eller lärarplats varit vakant, dels från seminariet å Manilla utexaminerade yngre krafter, om så varit av nöden, funnits att tillgå. Ingen annan utväg hade sålunda stått Borg öppen än att inom ett annat för honom främmande verksamhetsområde söka erhålla någon anställning, och blott för en eller annan månad hade det lyckats honom att få ett tillfälligt arbete, varigenom han i någon mån kunnat förbättra sin ställning, till dess han år 1905 erhållit anställning såsom extra tjänsteman vid riksförsäkringsanstalten, vilken befattning han ännu innehade. Han hade vid 1915 års utgång där tjänstgjort tillhoppa 7 år 5 månader 11 dagar.

Under de senaste åren hade Borgs krafter dels på grund av genomgångna operationer, dels ock på grund av ålder börjat avtaga, så att Borg snart såg sig urständsat att utföra sina åligganden inom riksförsäkringsanstalten och att sålunda genom arbete förvärva sådant tillskott till pensionen, som till följd av levnadskostnadernas förhöjning sedan år 1899 vore för honom oundgängligen nödvändigt.

Då Borg sålunda innehaft anställning i statens tjänst dels inom dövstumskolan

— där även hans farfader och fader verkat — 24 år och 4 månader, dels i riks-försäkringsanstalten inemot $7\frac{1}{2}$ år, anhölle han om förhöjning av sin nuvarande pension, så att densamma komme att uppgå till samma belopp, som i pension tillerkänts föreståndarna för de indragna läroanstalterna för överåriga dövtumma i Vadstena och Bollnäs, eller till 2,000 kronor för år, att utgå från och med januari 1917, under vilken månad han fylld 65 år.

Av ansökningen bilagda handlingar inhämtas, att Borg är född den 19 januari 1852 samt att han för sin tjänstgöring vid de olika läroanstalterna och hos riks-försäkringsanstalten erhållit goda vitsord. Enligt företett läkarbetyg lider Borg av kronisk muskelreumatism, som i hög grad nedsätter hans i följd av mera framskriden ålder numera ganska svaga krafter. Från riks-försäkringsanstalten har han, enligt inhämtade uppgifter, under de fem senaste åren uppburit arvode med följande belopp: år 1911 916 kronor 12 öre, år 1912 821 kronor 85 öre, år 1913 821 kronor 50 öre, år 1914 1,504 kronor 83 öre och år 1915 1,472 kronor 88 öre, eller i medeltal omkring 1,107 kronor för år.

Över ifrågavarande ansökning hava infordrade underdåniga utlåtanden avgivits dels den 27 januari 1916 av direktionen över dövtummlärarnas pensionsanstalt, dels ock den 9 februari 1916 av statskontoret.

Direktionen har anfört, att Borg, som ej vore eller varit delägare i nämnda pensionsanstalt, ej åtnjöte eller kunde komma i åtnjutande av pension från densamma.

Statskontoret har i ärendet yttrat följande:

I sammanhang med indragning under år 1899 av statens läroanstalt i Skara för överåriga dövtumma hade Borg såsom anstaltens föreståndare och förste lärare erhållit rätt till pension å 1,500 kronor, motsvarande hälften av den kontanta avlöningen, 3,000 kronor. När sedermera även övriga två dylika läroanstalter indrogos,ingo vederbörande föreståndare pensioner å 2,000 kronor, motsvarande två tredjedelar av den kontanta avlöningen, som för en var av dem motsvarade sökandens avlöning för hans befattning vid läroanstalten i Skara.

De olika pensionsbeloppen torde få anses hava avpassats med hänsyn till vederbörandes levnads- och tjänstålder vid respektive läroanstalters indragning. Sedermera hade emellertid sökanden ytterligare tjänat staten, i det att han, såsom handlingarna utvisade, varit anställd såsom biträde hos riks-försäkringsanstalten alltsedan den 31 maj 1905. På grund härav och då sökanden till följd av framskriden ålder och nedsatta krafter torde snart bli nödsakad att lämna nämnda anställning, ansåge statskontoret starka billighetsskäl föreligga för beredande åt sökanden av en tilläggspension å 500 kronor, så att han i pensionsavseende bleve jämställd med övriga förutvarande föreståndare för statens läroanstalter för överåriga dövtumma. Den sålunda föreslagna tilläggspensionen syntes lämpligen böra komma sökanden till godo från och med månaden näst efter den, då han avgått från sin biträdesbefattning hos riks-försäkringsanstalten.

Av skäl, som statskontoret anfört, och då Borg under omkring 32 år varit anställd i det allmännas tjänst, synes mig en tilläggspension åt honom vara väl motiverad. Emot det av sökanden ifrågasatta och av statskontoret tillstyrkta beloppet har jag intet att erinra. Tilläggspensionen torde böra utgå från och med månaden näst efter den, då Borg entledigas från sin anställning hos riksförsäkringsanstalten, dock ej tidigare än, såsom han begärt, från och med januari månad 1917.

Jag hemställer således, att Eders Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen medgiva,

att förre föreståndaren och förste läraren vid statens numera indragna läroanstalt i Skara för överåriga dövstumma Per Aron Borg må från och med månaden näst efter den, i vilken han entledigas från sin anställning i riksförsäkringsanstalten, dock ej tidigare än från och med år 1917, under sin återstående livstid uppbära å allmänna indragningsstaten, utöver honom redan tillkommande pension å 1,500 kronor, en årlig tilläggspension av 500 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagade Hans Maj:t Konungen lämna nådigt bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Nils Löwbeer.
